

ΣΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ

ΜΕΡΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟ

«Πες μου πως βλέπεις την ιστορία για να σου πω ποιος είσαι»

Γεγονότα

1790 - Κυκλοφορεί το πρώτο φύλλο της εφημερίδας Εφημερίς.
1857 - Η Βασίλισσα Βικτώρια επιλέγει την Οπτάβα για πρωτεύουσα του Καναδά.
1879 - Ο Τόμας Έντισον επιδεικνύει για πρώτη φορά δημόσια τον λαμπτήρα πυράκτωσης.
1957 - Ανακαλύπτεται στη Πύλο ο κυπελοειδής τάφος του Νηλέα, πατέρα του Νέστορα, βασιλιά της Πύλου, καθώς και πτέρυγα του αρχαίου ανακτόρου ηλικίας 3.000 ετών.
1963 - Ελλάδα: Ορκίζεται υπηρεσιακή κυβέρνηση υπό τον Ιωάννη Παρασκευόπουλο, ενώ έχει ήδη γνωστοποιηθεί από την προηγούμενη ότι οι εκλογές θα διεξαχθούν στις 16 Φεβρουαρίου.
1986 - Εμπρησμός σε ξενοδοχείο στο Σαν Χουάν του Πουέρτο Ρίκο σκοτώνει 97 άτομα και τραυματίζει 140.
1999 - Ο Μπορίς Γιέλτσιν, ο πρώτος δημοκρατικά εκλεγμένος Πρόεδρος της Ρωσίας, παραιτείται και ονομάζει υπηρεσιακό πρόεδρο τον Βλαντιμίρ Πούτιν.
2019 - Το κέντρο της Γουχάν παραδέχτηκε ότι υπήρχε ένα σύμπλεγμα άγνωστης πνευμονίας στην αγορά θαλασσιών Χουανάν. Μετέπειτα προκάλεσε την πανδημία κορωνοϊού.

Γεννήσεις

1514 - Ανδρέας Βεσάλιος, Φλαμανδός ανατόμος
1858 - Ξενοφών Μόσχου, Έλληνας θεολόγος
1869 - Ανρί Ματίς, Γάλλος ζωγράφος
1908 - Σίμον Βίζενταλ, Αυστριακός κυνηγός Ναζί
1912 - Γιώργος Ρουσόπουλος, Έλληνας ποδοσφαιριστής και προπονητής
1923 - Γιάννης Δαλιανίδης, Έλληνας σκηνοθέτης
1929 - Κώστας Καραπατής, Έλληνας ποδοσφαιριστής
1931 - Κώστας Βουτσάς, Έλληνας ηθοποιός
1933 - Χρύσα, Ελληνίδα γλύπτρια
1937 - Άντονι Χόπκινς, Ουαλός ηθοποιός
1941 - Άλεξ Φέργκιουσον, Σκωτσέζος ποδοσφαιριστής και προπονητής
1943 - Μπεν Κίνγκσλεϊ, Άγγλος ηθοποιός
1949 - Θέμης Ανδρεάδης, Έλληνας τραγουδιστής

Θάνατοι

1679 - Τζοβάνι Μπορέλι, Ιταλός φυσιολόγος και φυσικός
1988 - Νικόλας Κάλας, Έλληνας ποιητής
1993 - Αλεξάντερ Γκιράρντ, Αμερικανός αρχιτέκτονας
1994 - Λι Μπόουερι, Αυστραλός τραγουδιστής και ηθοποιός
2006 - Λίζε Πρόκοπ, Αυστριακή αθλήτρια και πολιτικός
2007 - Ετόρε Σότσας, Αυστριακός αρχιτέκτονας και σχεδιαστής
2017 - Φραγκίσκος, κόμης του Κλερμόν

Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης (φωτό: Γιάννης Δραμιντίνος)

ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ	Έποχή κατά προσέγγισιν	Σχήμα του α λ φ α
ΦΟΙΝΙΚΙΚΟΝ	1.200 π.Χ.	𐤀
ΚΡΗΤΙΚΟΝ	1.100-900	Α
ΘΗΡΑΙΚΟΝ	700-600	Α
ΑΤΤΙΚΟΝ	600	α
ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΝ	600	Α
ΧΑΛΚΙΔΙΚΟΝ	600	Α
ΙΩΝΙΚΟΝ	403	Α
ΑΡΧΑΪΚΟΝ ΛΑΤΙΝΙΚΟΝ	700-500	Α

Όνομα αλφαβήτου	Έποχή κατά προσέγγισιν	Σχήμα
ΦΟΙΝΙΚΙΚΟΝ	π. χ. 1.200	𐤀
ΚΡΗΤΙΚΟΝ	1.100-900	Α
ΘΗΡΑΙΚΟΝ	700-600	Α
ΑΡΧΑΪΚΟΝ ΛΑΤΙΝΙΚΟΝ	700-500	Α
ΑΤΤΙΚΟΝ	600	α
ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΝ	600	Α
ΧΑΛΚΙΔΙΚΟΝ	600	Α
ΙΩΝΙΚΟΝ	400	Α
ΚΛΑΣΣ. ΛΑΤΙΝΙΚΟΝ και έφεξις	-	Α
ΚΛΑΣΣ. ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ και έφεξις	-	Α

Οι Έλληνες για να προσαρμόσουν τα φοινικικό αλφάβητο που δεν είχε φωνήεντα στη δική τους γλώσσα, έπρεπε να επινοήσουν φωνήεντα.

Στο προηγούμενο άρθρο είδαμε ότι από το 1.100 και πιο πίσω η γραφή που υπήρχαν στην ελληνική Μεσόγειο και την κυρίως Ελλάδα, ήταν αυτές που πρώτοι χρησιμοποίησαν οι Κρητικοί. Στους αιώνες εκείνους, η Κρήτη ήταν ισχυρή ναυτική δύναμη με σοβαρές εμπορικές συναλλαγές με την Αίγυπτο και τα παραλιακά λιμάνια της Συροπαλαιστίνης. Στους αιώνες εκείνους, που οι λαοί της ανατολικής μεσογείου έκαναν εμπόριο μεταξύ τους και αντάλλασαν προϊόντα, η διεθνής γλώσσα συνεννόησης (όπως σήμερα είναι η αγγλική), τότε ήταν τα αραμαϊκά. Μάλιστα οι λέξεις στη γλώσσα αυτή είχαν καταλήξεις με φωνήεντα, ενώ το φοινικικό αλφάβητο είχε μόνο σύμφωνα. Οι μελετητές βρίσκουν ισχυρή σχέση αρχικά μεταξύ των γραμμάτων του φοινικικού και του ελληνικού αλφάβητου. Τα ονόματα των περισσότερων γραμμάτων είναι πασιφανώς όμοια, όπως επίσης και η σειρά τους. Για παράδειγμα το Άλφα στα ελληνικά είναι στα φοινικικά. Άλεφ. Το βήτα/βέτ, το Δέλτα/ντάλετ κ. τλ. Επίσης το σχήμα τους ήταν όμοιο αρχικά. Αρχαιολογικές Αποδείξεις της ύπαρξης του φοινικικού αλφάβητου (το οποίο είναι εξέλιξη του Χανανητικού), οι αρχαιολόγοι βρίσκουν πολύ πιο παλιές στο χρόνο από το ελληνικό. Επίσης τα γράμματα στο φοινικικό αλφάβητο είναι απλοποιημένα εικονογράμματα και σημαίνουν αντικείμενα. Το Άλφα/άλεφ σημαίνει βόδι, και το αρχικό σχήμα του γράμματος ήταν γραμμική απλοποίηση του κεφαλιού του βοδιού. (Δες το σχήμα 1). Το Βήτα/βέτ, σήμαινε σπίτι, το Δέλτα/Ντάλετ σήμαινε πόρτα, κ. τλ. Στα ελληνικά τα γράμματα, δεν σημαίνουν αντικείμενα, και αυτό βοήθησε ώστε αφού πήραν τον ήχο της ελληνικής ομιλί-

ας, εξυπρέτησαν λέξεις με διαφορετικό περιεχόμενο. Έτσι ενώ πήραν οι Έλληνες αρχικά το σχήμα των γραμμάτων, αυτό έπρεπε να προσαρμοστεί ηχητικά και να υποταχτεί σε ένα διαφορετικό σημασιολογικό σύστημα. Οι Έλληνες για να προσαρμόσουν τα φοινικικό αλφάβητο που δεν είχε φωνήεντα στη δική τους γλώσσα, έπρεπε να επινοήσουν φωνήεντα. Η ελληνική επινοήση, άνοιξε το δρόμο και στους άλλους ευρωπαϊκούς λαούς, για να δημιουργήσουν τα δικά τους αλφάβητα τα οποία είναι εξελίξεις από το ελληνικό. Βλέπουμε ότι δεν πρόκειται για αντιγραφή, αλλά για δημιουργική προσαρμογή. Οι εικόνες που παραθέτουμε στα σχήματα 1, 2, 3, και 4, δείχνουν την εξέλιξη του ελληνικού αλφάβητου, και είναι παρμένες από το μνημειώδες «Λεξικόν της Αρχαίας ελληνικής γλώσσας» του Ιωάννου Σταματάκου, ο οποίος διετέλεσε καθηγητής της αρχαίας ελληνικής φιλολογίας του πανεπιστημίου Αθηνών και ακαδημαϊκός. Ο Σταματάκος, μας δείχνει την εξέλιξη των γραμμάτων κατά την πορεία τους μέσα στο χρόνο και το χώρο. Βλέπουμε, ότι πρώτοι χρονολογικά που δέχονται την ιδέα του αλφάβητου είναι οι Κρητικοί. Ακολουθεί η Σαντορίνη, και μετά και η υπόλοιπη Ελλάδα. Επίσης βλέπουμε ότι κάθε περιοχή αλλάζει το σχήμα και την τοποθέτηση του γράμματος. Ακόμα όπως διαπιστώνουν οι μελετητές ούτε η κατεύθυνση της γραφής από αριστερά προς τα δεξιά ήταν παγιωμένη από την αρχή. Άλλοι έγραφαν από τα δεξιά προς τα αριστερά, άλλοι από πάνω προς τα κάτω και άλλοι βουστροφονδόν. Πήρε αιώνες ώστε να σταθεροποιηθούν τα γράμματα και η κατεύθυνση της γραφής κατά την κλασική περίοδο.